



จดหมายข่าว

ราชบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๕๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๑๙

ฉบับที่ ๒๒๑

ตุลาคม ๒๕๕๒

ISSN 0857-7064

ข่าวราชบัณฑิตยสถาน

***ราชบัณฑิตยสถานขอแสดงความยินดีที่นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ รองเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒



*** ราชบัณฑิตยสถานจัดการประชุมทางวิชาการ เรื่อง “การแปลและการแปลเพื่อปลายทาง (Translation and Localization)” ขึ้น เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๓๐๑-๓๐๓ ราชบัณฑิตยสถาน โดยจัดการประชุมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และนำเทปบันทึกถ่ายทอดผ่านดาวเทียมไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจำนวนมากกว่า ๑๐๐ ประเทศ และสมาชิกในประเทศไทยกว่า ๓,๐๐๐,๐๐๐ คน ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ด้วย ทั้งนี้ การประชุมฯ ดังกล่าว ได้รับความร่วมมือจาก ProZ.com, Asia Online, SIL International, ศูนย์ปฏิบัติการอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC), สมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร และสถานีโทรทัศน์ถ่ายทอดผ่านดาวเทียม PSI





*** ศูนย์ให้บริการทางจิตวิทยาและสังคม สำนักธรรมชาติศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน จัดอบรมทางวิชาการ เรื่อง เทคนิคการให้บริการปรึกษาเพื่อลดวิกฤตปัญหาความรุนแรงในเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ ๒๓ และ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๕๐๑-๕๐๒ ราชบัณฑิตยสถาน สนามเสือป่า กรุงเทพฯ



*** ราชบัณฑิตยสถานจัดงานเลี้ยงอำลาเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการของเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน (นายมานิตย์ ทองสอน) เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๑๔.๓๐ น. ณ บริเวณโถงชั้น ๑ ราชบัณฑิตยสถาน โดยมีราชบัณฑิต ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถานร่วมงาน



ราชบัณฑิตยสถานขอแสดงความเสียใจและอาลัยที่นายวิศาล อุเจริญ ผู้อำนวยการกองศิลปกรรม ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เจ้าภาพตั้งศพสวดพระอภิธรรมวันที่ ๒๔-๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ วัดสุวรณคีรีวิหาร อ.เมือง จ.ระนอง ราชบัณฑิตยสถานเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีคณะเจ้าหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถานเดินทางไปร่วมงาน และร่วมพิธีพระราชทานเพลิงศพ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ เมรุวัดสุวรณคีรีวิหาร อ.เมือง จ.ระนอง

สรุปการบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนักสำนัก

สำนักวรรณศาสตร์และการเมือง

- วันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ รองศาสตราจารย์วุฒิชัย มุลศิลป์ ภาคีสมาชิก ประเภทวิชาประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ไทย บรรยายผลงานทางวิชาการ เรื่อง “พระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครอง : พระราชปณิธานในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในการปกครองแผ่นดิน” ความโดยสรุปว่า พระราชดำรัสทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดินเป็นหนึ่งในเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ขึ้นทะเบียนเป็น “มรดกความทรงจำแห่งโลก” ใน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นหนึ่งในเอกสารสำคัญซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งยังเป็น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา ให้ทรงศึกษา “ประเพณีการปกครองบ้านเมืองและราชการแผ่นดิน” เมื่อเสด็จกลับจากทวีปยุโรปใน พ.ศ. ๒๔๖๗ ครั้นเสด็จขึ้นครองราชย์ก็โปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ เมื่อตรวจสอบพระราชดำรัสพระบรมราชาธิบายฉบับร่างพบว่าฉบับร่างที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงร่างไว้อย่างดี เกือบทั้งหมดไม่มีการแก้ไขสาระสำคัญ แต่ในฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๗๐ มีข้อความที่ผิดไปจากฉบับตัวเขียนอยู่หลายแห่งซึ่งทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้ ประเด็นสำคัญที่ต้องวิเคราะห์คือ พระราชดำรัสพระบรมราชาธิบายทรงมีขึ้นเมื่อใด

มีผู้ให้ความเห็นแตกต่างกันในเรื่องพระราชดำรัสพระบรมราชาธิบายว่าทรงมีขึ้นเมื่อใด เพราะเอกสารพระบรมราชาธิบายไม่ปรากฏวันที่ ส่วนวันที่ที่ปรากฏในใบปะหน้าของฉบับคัดลอกนั้นก็ไม่ต้อง ข้อที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับวันเวลาที่ทรงมีพระบรมราชาธิบายคือ เป็นช่วงเวลาที่ต้องเนื่องกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในพม่า จนทำให้พม่าสูญเสียเอกราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระองค์เจ้าปฤษฎางค์ ราชทูตไทยประจำฝรั่งเศสและยุโรป กราบบังคมทูลเสนอความเห็นได้เต็มที่ พระองค์เจ้าปฤษฎางค์จึงทำคำกราบบังคมทูลร่วมกับเจ้านายและข้าราชการรวม ๑๑ คน ถวายเข้ามาเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๗ ขอให้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากแบบ “แอฟโซลูด โมนาเกี” (Absolute Monarchy) เป็นแบบ “คอนสติติวชันแนล โมนาเกี” (Constitutional Monarchy) แต่คำกราบบังคมทูลที่น่าจะมีความสำคัญมากต่อการมีพระราชดำรัสพระบรมราชาธิบายเป็นของพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นเทวะวงศ์วโรปการ หลังจากศึกษารูปแบบการปกครองของยุโรปเมื่อ

พ.ศ. ๒๔๓๐ แล้ว จึงเป็นไปได้มากกว่าพระราชดำรัสพระบรมราชาธิบายมีขึ้นหลังจากพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงศ์วโรปการ กราบบังคมทูลรายงานไม่นานนัก

เรื่องที่กราบบังคมทูลไม่ได้เป็นเรื่องใหม่สำหรับพระองค์ แต่เป็นเรื่องที่ทรงคิดเห็นแล้วทั้งสิ้น อีกทั้งทรงปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะจัดการให้สำเร็จลุล่วงไปด้วย แต่ความต้องการที่สำคัญในเวลานั้น ๒ ประการ คือ “คอเวนเมนต์รีฟอม” ที่ข้าราชการทุกคนทำงานได้เต็มตามหน้าที่และมีการประชุมปรึกษากัน กับ “ผู้ทำกฎหมายให้เป็นผู้สำหรับที่จะตรึงตรองตรวจตราทุกสิ่งทุกอย่าง” ซึ่งยังมีปัญหาเพราะขาดคนที่มีความรู้ ถ้าจะปฏิรูปการปกครองตามแบบที่กราบบังคมทูลมา เมื่อถึงปลาย พ.ศ. ๒๔๓๑ การคุกคามของจักรวรรดินิยมตะวันตกที่มีต่อไทยโดยเฉพาะฝรั่งเศสก็รุนแรงยิ่งขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าถึงเวลาที่จะต้องปฏิรูปการปกครองให้เหมาะสมกับกาลสมัย พระองค์มีพระราชดำรัสถึงความไม่เหมาะสมของรูปแบบการปกครองที่เป็นอยู่ ความล้าสมัยของโครงสร้างการปกครอง นอกจากนี้ บางหน่วยงานก็มีงานมากล้นมือ บางหน่วยงานก็ไม่มีงานทำ และระบบศาลที่เป็นอยู่ก็ระคนกันทั้งกฎหมายเก่าและที่มีการแก้ไข ส่วนโครงสร้างใหม่ที่ทรงปฏิรูปคือ แบ่งเป็น ๑๒ กรม จากเดิมมีอยู่ ๖ กรม โครงสร้างใหม่ที่ทรงปฏิรูปนี้ทรงทดลองดำเนินการเป็นเวลา ๔ ปีก็ทรงดำเนินการเป็นการถาวร พร้อมมีการเปลี่ยนคำว่ากรมเป็นกระทรวง

พระราชดำรัสที่จะให้มีกฎหมายกำหนด “พระบรมราชาธิบาย” ของพระเจ้าแผ่นดิน โปรดให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงศ์วโรปการทรงร่างและนำจะร่างเสร็จก่อนวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๓๒ เรียกว่า “ร่างพระราชกฤษฎีกาที่ ๑ ว่าด้วยราชประเพณีกรุงสยาม” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสอย่างไร และไม่ปรากฏว่ามีการประกาศใช้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่กรุงสยามตั้งแต่ก่อนการครองราชย์ด้วยพระองค์เองใน พ.ศ. ๒๔๑๖ ซึ่งนำความสุขมาสู่ราษฎร และขยายไปสู่พระราชกรณียกิจด้านอื่น ๆ พระราชปณิธานที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ “เพื่อให้เป็นการมั่นคงในการที่เป็นเอกราชของกรุงสยาม” การคุกคามจากอังกฤษและฝรั่งเศสทำให้ไทยต้องเสียดินแดนหลายครั้ง เสียเงินค่าปฏิกรรมสงคราม แต่ต้องรักษาเอกราชของชาติไว้ให้ได้

กรุงสยามยังถูกคุกคามจากปัญหาสิทธิสภาพนอกอาณาเขต และคนในบังคับต่างชาติ ครั้นทรงเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเรียกว่าเป็นการ “พลิกแผ่นดิน” โดยอุปสรรคในช่วงต้นรัชสมัยได้ผ่านไปแล้ว แต่ปัญหาใหม่และร้ายแรงกว่าเดิมคือ การคุกคามของจักรวรรดินิยม ตะวันตกรุนแรงมาก ขณะเดียวกันการปฏิรูปการปกครองที่เป็นการตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง การปกครองหัวเมืองในระบบเทศาภิบาล และยกเลิกระบบกินเมืองที่เคยใช้กันมานาน ทำให้เกิดปัญหาความไม่พอใจของข้าราชการระบบเก่าที่สูญเสียทั้งอำนาจและผลประโยชน์ และอุปสรรคที่สำคัญคือการขาดแคลนคนที่มีความรู้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงชี้แจงความไม่พร้อมของการเมืองแบบรัฐสภาในเมืองไทยว่า ถ้ามีปาลิเมนต์หรือรัฐสภา จะมีคนซึ่งสามารถเป็นสมาชิกได้กี่คน และจะทำงานได้เพียงใด เพราะไม่มีความรู้ ไม่มีการฝึกหัด หรือเตรียมตัวมาก่อน ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียแก่การทั้งปวง พระองค์ทรงเห็นว่าการปกครองที่เหมาะสมกับเมืองไทย คือ ระบอบกษัตริย์ที่เดินสายกลางที่มีความสามัคคีพร้อมเพรียงเป็นสำคัญ ดังนั้น การที่จะให้มีการเมืองแบบรัฐสภาตามกระแสของโลกในเวลานั้น จึงไม่แน่ว่าจะเป็นผลดีหรือเป็นผลร้ายมากกว่ากัน เพราะผู้คนของเรายังไม่มีความรู้พอ แต่ถึงกระนั้น พระองค์ก็ทรงให้มีการคัดค้านพระองค์ได้ และมีการตัดสินใจร่วมกันในลักษณะการระดมมันสมอง สภาทั้งหลายที่ทรงตั้งขึ้นตั้งแต่ต้นรัชสมัย และมีการปรับปรุงใหม่ในครั้งหลังของรัชสมัย เป็นการเปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานโดยใช้เสียงข้างมากเป็นสำคัญ

- วันพุธที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์ ดร.เดือนคำดี ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณและญาณวิทยา บรรยายผลงานทางวิชาการ เรื่อง “ญาณวิทยา : บทบาทความรู้ทางโลกและความรู้ทางธรรม” ความโดยสรุปว่า ญาณวิทยา คือทฤษฎีความรู้เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาที่ว่าด้วยบ่อเกิดของความรู้ ธรรมชาติของความรู้ และสมรรถนะของความรู้ รวมทั้งความสมเหตุสมผลของความรู้ โดยตั้งคำถามว่า มนุษย์รู้ความเป็นจริงอันดีได้อย่างไร ญาณวิทยาแบ่งออกได้หลายสาขา เช่น เหตุผลนิยม (Rationalism) ประสบการณ์นิยม (Empiricism) วิวรณ์นิยม (Revelationism) โพธิญาณนิยม (Enlightenmentism) และปฏิบัตินิยม (Pragmatism) โดยทั่วไปปรัชญาแบ่งออกเป็น ๓ สาขาใหญ่ คืออภิปรัชญา ญาณวิทยา และคุณวิทยา ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก

ความรู้ของมนุษย์อาจมีลักษณะและจำแนกออกได้หลายประเภทและหลายระดับตามฐานที่เกิดขึ้น มีบทบาทและมีความสัมพันธ์กันของความรู้ดังนี้ (๑) ความรู้เกิดจากประสบการณ์ (Empirical) คือ ความรู้เกิดจากผัสสะ (senses) ความรู้เกิดขึ้น

ได้เพราะอาศัยอายตนะหรือมีประสบการณ์เป็นจุดตั้งต้น ซึ่งหมายถึงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสตามปกติสามัญที่มนุษย์ทุกคนประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน (๒) ความรู้เกิดจากการใช้เหตุผล (Rational) คือ ความรู้มีจุดตั้งต้นที่จิต อาศัยวิธีการนิรนัย (Deduction) เป็นหัวใจของการแสวงหาความรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสิ่งที่มีอยู่ในจิตอยู่แล้วคิดตัวมาตั้งแต่ก่อนเกิด (๓) ความรู้เกิดจากวิรูณณ์ (Revelation) คือ การเปิดเผยตัวของสิ่งเหนือธรรมชาติ (Super natural manifestation) เป็นความรู้ที่ไม่ผ่านกระบวนการความรู้อย่างธรรมดาหรือศาสตร์ใด ๆ เป็นเรื่องนอกเหนือธรรมชาติ ศาสนาประเภทเทวนิยมยอมรับความรู้ประเภทนี้ (๔) ความรู้เกิดจากอชฌัตติกญาณ (Intuition) ความรู้เกิดจากความไตร่ตรองภายในจิต เป็นการพิจารณาภาวะทั่วไปทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเป็นกิจกรรมของจิตโดยตรง มีอยู่ ๒ ระดับ คือ ระดับสามัญเรียกว่า สามัญสำนึก (Common Sense) และระดับที่เป็นความรู้อย่างพิเศษ หรือโพธิญาณ

กลุ่มผู้ที่ยึดถือประสบการณ์พยายามที่จะตอบปัญหาเรื่องความรู้ของมนุษย์โดยอธิบายว่า ความจริงแท้จำกัดอยู่แต่ในขอบเขตของผัสสะ สด ดา หู จมูก ลิ้น กาย เท่านั้น สิ่งใดจะถือว่าแท้จริงมีอยู่จริงนั้น จะต้องรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส ทฤษฎีนี้ปฏิเสธความจริงที่อยู่นอกขอบเขตของประสาทสัมผัสและยอมรับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่าเป็นวิธีที่ได้มาซึ่งความรู้อันถูกต้องและเป็นจริง

กลุ่มผู้ใช้เหตุผลพยายามตอบปัญหานี้โดยอธิบายว่ายังมีความจริงแท้อยู่นอกขอบเขตของประสาทสัมผัสและสามารถรู้ได้ด้วยอาศัยเหตุผล ในการตัดสินใจความจริงว่า อะไรผิด อะไรถูกนั้นกลุ่มใช้เหตุผลไม่ใช้ประสาทสัมผัสตัดสินความจริง แต่ใช้พุทธิปัญญาที่ได้มาโดยวิธีนิรนัยและพยายามที่จะเอาวิธีการทางคณิตศาสตร์มาใช้แสวงหาความรู้ ดังนั้น จึงพยายามตอบปัญหานี้ว่า มนุษย์ได้รับความรู้มาทางจิตโดยตรง เป็นลักษณะแห่งความเข้าใจ ซึ่งเป็นความรู้ที่ติดตัวมาก่อนเกิด มีอยู่ก่อนประสบการณ์ ผู้ที่สามารถรู้หรือพินความจำก็จะได้รับความรู้จริงและความรู้นี้ก็ไม่สัมพันธ์กับการปฏิบัติทางศาสนาเช่นกัน

ความรู้ประเภทแรก คือ ความรู้เกิดจากประสบการณ์ ความรู้ประเภทหลัง ได้แก่ ความรู้เชิงเหตุผลนั้นถือว่าเป็นความรู้ทางโลกระดับตรรก ซึ่งเป็นความรู้ที่มีพื้นฐานทางปรัชญา อาศัยการคิดพัฒนาการเข้าสู่กระบวนการวิทยาศาสตร์ กลายเป็นความรู้เชิงวิชาการ หรือศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งมีฐานะเป็นเครื่องมือและได้กลายเป็นวิชาชีพในที่สุด ศาสตร์วิชาการเหล่านี้มีบทบาทตอบปัญหาความสงสัยและเป็นวิชาชีพ สร้างคนให้เป็นผู้ฉลาด ให้เชี่ยวชาญในอาชีพสาขาต่าง ๆ เพราะความรู้เหล่านี้เกิดจากกลไกของสมอง เป็นความรู้ที่เรียกว่า พุทธิปัญญา ปัจจุบันความรู้ประเภทนี้พัฒนาสุดยอดเรียกว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมักจะเรียกกันในสถาบันการศึกษาว่าความรู้วิชาการ ในขณะที่

ความรู้ประเภทนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด มนุษย์ใช้ความรู้ประเภทนี้จัดการกับวัตถุทั้งหลายให้กลายเป็นอุปกรณ์เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกสบายของชีวิต และยังสามารถสร้างความเพลิดเพลินให้แก่มนุษย์จนทำให้มนุษย์หลงใหลใฝ่ฝันว่าจะนำไปสู่ความสุขได้อย่างนิรันดรอีกด้วย มนุษย์พัฒนาความรู้ที่เรียกว่า Science นี้ไปไกลสุด จนเลยสุดเขตแดนการควบคุมได้ของมนุษย์เสียแล้ว จนผลของการใช้ความรู้ทางโลกนี้ได้กลับมาเป็นมหันตภัยคุกคามมนุษย์เสียเอง จึงมีผู้อุปมาว่า มนุษย์พัฒนาความรู้ไปไกลสุด เป็นการสร้างยักษ์ขึ้นมาแล้วควบคุมยักษ์ไม่ได้ ในที่สุดยักษ์ก็กลับมาจับกินมนุษย์เสียเอง นี่คือสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่เรียกว่าภัยเกิดจากมลภาวะหรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง

ความรู้อย่างวิวรรณเป็นการไขแสดงหรือเปิดเผยตัวของเทพเจ้าในศาสนาเทวนิยม ไม่ใช่ความรู้วิชาการ เพราะการเปิดเผยตัวความจริงนี้อาศัยการปฏิบัติ และศรัทธา วิวรรณคือการไขแสดงของสิ่งเหนือธรรมชาติหรือพระเจ้า มีฐานอยู่ที่ความเชื่อและพัฒนาการเป็นความไว้วางใจในสิ่งภายนอก เป็นการปฏิบัติตามความเชื่อความภักดี เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติกับสิ่งนอกธรรมชาติที่เรียกว่า God นั้น เพราะอาศัยความเชื่อที่มีลักษณะเป็นพลัง จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในจิตใจคือความโน้มเอียงไปสู่ความภักดีและมอบตนถวายชีวิตให้

ส่วนความรู้ที่เรียกว่าโพธิญาณ ซึ่งเป็นความรู้สูงสุดในทางพระพุทธศาสนา ต้องอาศัยการปฏิบัติตามไตรสิกขาและศรัทธา ในเบื้องต้นมักคู่กันเป็นพลังขับเคลื่อน ศรัทธาในที่นี้มีลักษณะเป็นความมั่นใจ คือ มั่นใจในกฎแห่งกรรม ดังนั้นความรู้ประเภทนี้ต้องอยู่เหนือศรัทธาเสมอ แต่ในที่สุดศรัทธากลายเป็นพลังเสริมให้ความรู้นี้แก่กล้า มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนบุคคลผู้ปฏิบัติให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตจากชั้นต่ำไปสู่ชั้นสูง คือจากปุถุชนไปเป็นพระอรหันต์บุคคล

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความรู้ประเภทเกิดจากประสบการณ์โดยตรง ใช้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เป็นความรู้จริงที่เรียกว่าศาสตร์ นั้นแยกได้ ๓ กลุ่ม คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีฐานะเป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือของมนุษย์ สำหรับประกอบอาชีพเพื่อดำเนินชีวิตให้สะดวกสบายยิ่งขึ้น ส่วนความรู้วิวรรณและโพธิญาณเป็นความรู้ภาคปฏิบัติหรือความรู้ทางธรรมที่มีฐานอยู่ที่ศรัทธาและพัฒนาไปสู่ความรู้ตามความเป็นจริงสูงสุดในศาสนานั้น ๆ มีหน้าที่ในการเข้าถึงเทพเจ้าหรือการบรรลุธรรมตามลำดับที่ก่อให้เกิดความสุขความดีและความสงบ เป็นต้น แก่ผู้ปฏิบัติและเป็นความรู้เฉพาะตน

สำนักวิทยาศาสตร์

- วันพุธที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์ ดร.ยงควิมล เลณบุรี ราชบัณฑิต ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บรรยายเรื่อง “คณิตศาสตร์ในการวิจัยใหม่ : การสร้างตัวแบบเชิงสุ่มของเครือข่ายการควบคุมระดับยีนใหม่” ความโดยสรุปว่า เฟคเตอร์ออฟ และผู้ร่วมวิจัย (๒๕๔๕) กล่าวว่า ลักษณะเชิงสุ่มเป็นเหตุการณ์ที่พบในกระบวนการเชิงชีวภาพทุกระบบ... การก่อตัวของความรบกวน และระบบบรรเทาความรบกวน เป็นเครื่องหมายประจำตัวของวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ในขณะที่ทুমได้ให้ข้อสังเกตว่า ทรานส์คริปชัน ในยูคาริโอท เกิดขึ้นที่ความถี่ต่ำ และถูกควบคุมในลักษณะที่มีความไม่แน่นอน

ดังนั้นจึงเป็นที่แน่ชัดว่า การควบคุมการทำงานของยีนเป็นระบบที่มีความรบกวนเชิงสุ่ม (แมคคอตัมส์ และผู้ร่วมวิจัย, ๒๕๔๒) จะอธิบายว่า ถ้ามีความไม่แน่นอนจากการวัด หรือการแปรเปลี่ยนในอุณหภูมิ หรือความแปรเปลี่ยนในสิ่งแวดล้อม เราสามารถศึกษาเชิงปริมาณ และคำนึงถึงลักษณะเช่นนี้ได้ได้อย่างไร เราจะแสดงว่าการใช้ตัวแบบเชิงสุ่มจะทำให้เราสามารถจำลองเหตุการณ์จริงได้ดีขึ้นอย่างไร โดยพิจารณาการจำลองวิถีทางที่แบบที่เรียกอีโคโล ดิต เชื้อแลมบ์ดาแบคทีเรียโอพาจ ยิ่งไปกว่านั้น เราจะศึกษาการใช้ตัวแบบเชิงสุ่มกับกระบวนการส่งผ่านสัญญาณระหว่างเซลล์ที่มีชีวิต

สำนักศิลปกรรม

- วันอังคารที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ นายวินัย สุระหงษ์ ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปกรรมบรรยายเรื่อง “...ผิดที่ผิดทาง...” ความโดยสรุปว่า เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ถึงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ ภายในโรงแรมนิวโรไฟท์ หั่วลำโพง กรุงเทพฯ เอียงซานซาเลาที่ ๕ ปรากฏกล่องลิฟท์ในผนังเหลี่ยมผืนผ้ายาวกว่า ๑๐ เมตร ตั้งอยู่ ภายในมีลักษณะโปร่งเป็นช่องทางเดินปลายเปิดทั้งสองข้าง ตลอดทางเดินปูพรมและมีประตูเรียงรายทั้งสองด้าน พร้อมทั้งโคมไฟส่องสว่างทางเดิน ไม่ต่างกับช่องทางเดินอันทรูทราของโรงแรมชั้นนำ

กล่องดังกล่าวนี้เป็นงานศิลปะของศิลปิน ๒ คน คือ ไมเคิล เอ็มกรีน และอันการ์ แดรกเซ็ท Michael Elmgreen & Inger Dragset ที่ตั้งใจจำลองมาจากช่องทางเดินของโรงแรมโอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ ซึ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่นั้นเหมือนจริงทุกประการ งานศิลปะชิ้นนี้ ศิลปินทั้งสองตั้งชื่อว่า Dislocated Oriental

สถานีโอrientไฟหั่วลำโพงเป็นที่สาธารณะ ใคร ๆ ก็สามารถไปได้ แต่ช่องทางเดินของโรงแรมโอเรียนเต็ลค่อนข้างเป็นสถานที่ส่วนตัว มีไว้รับรองแขกชั้นดีของโรงแรมเท่านั้น การที่ศิลปินทั้งสองสร้างความขัดแย้งโดยการนำสิ่งหนึ่งที่ควรอยู่ในที่แห่งหนึ่ง มาอยู่ในที่อีกแห่งหนึ่งที่ตรงข้ามอย่างผิดที่ผิดทางเช่นนี้ ย่อมสร้างความสนใจและเกิดประเด็นคำถามต่ออีก “ทำไม” และ “เพื่ออะไร” ฯลฯ

การผิดที่ผิดทางในทางทัศนศิลป์ (ดูจะ) เป็นปรากฏการณ์ทางศิลปะที่ (ค่อนข้าง) ปรกติ และมักเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างความสนใจเชิงตื่นใจของคนในวงการศิลปะ ส่วนในทางวรรณศิลป์ โดยเฉพาะในวรรณกรรมไทยไม่ค่อยจะปรากฏ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วผลกระทบต่อความนึกคิดมักเป็นไปในทางตรงข้าม

บทละครเรื่องอุณรุทธหรือเรื่องของคุณสุวรรณ กวีหญิงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว น่าจะเป็นตัวอย่างของความผิดที่ผิดทางทางวรรณศิลป์ เพราะคุณสุวรรณนำเอาตัวละครทั้งชายและหญิงไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ชื่อ จากวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ มากกว่า ๕๐ เรื่อง มาแสดงบทบาทอยู่ในเรื่องใหม่เดียวกัน เช่น

ขัณฑ์ ๑ เมื่อนั้น

พระอุณรุฑผู้รุ่งรัศมี

สมสู้อยู่ด้วยนางจันทิ

ภูมิตริตรีกนิกลง

แค้นด้วยยอเหมายุเรปัน

กับสุวรรณมาลีศรีใส

เอานางจันสุดาอย่าใจ

ไปยกให้พระสมุทบุตระดู

เสียดายวงศ์อัญญาแห้ว

พระราชชาเคืองแค้นแสนอดสู

เหมเหม่อสุรินดูหมิ่นกู

จะได้ดูฤทธิกันในวันนี้ฯ ๖ คำ ฯ

ป็นคลัง ๑ คำริพลางทางมีพจนารถ

สั่งท้าวสันนุราชเรื่องศรี

กับทั้งตำมะหงงเสณี

จงจัดพลมนตรีอย่านานฯ ๒ คำ ฯ

ในคราวที่ท้าวพระสมุทวชิรญาณจัดพิมพ์บทละครของคุณสุวรรณ ๒ เรื่องคือบทละครเรื่อง “อุณรุทธหรือเรื่อง” และบทละครเรื่อง “พระมะเหลเถไถ” ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๖๓ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ องค์สกลานายกท้าวพระสมุทวชิรญาณ ได้ทรงอธิบายถึงเหตุผลในการจัดพิมพ์ เพราะทรงเกรงว่าผู้อ่านทั้งหลาย “...จะพากันเห็นเป็นการแปลกประหลาดที่ท้าวพระสมุทฯ เอาหนังสือเช่นนี้มาพิมพ์ เพราะที่แท้เป็นบทว่าแต่ยังมีใช้เป็นบทละครอย่างปกติ...” และทรงแสดงความเห็นต่อเนื้อเรื่องในบทละครเรื่องอุณรุทธหรือเรื่องว่า “...ส่วนบทละครอุณรุทธหรือเรื่องนั้น ...ถ้าดูโดยกระบวนความอยู่ข้างจะเลอะ...” อย่างไรก็ตาม ในตอนท้ายคำอธิบายเรื่องบทละครฯ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงกล่าวถึงบทละครเรื่องอุณรุทธหรือเรื่องว่า “...ติทางสำนวนกลอนกับแสดงความรู้เรื่องละครต่าง ๆ กว้างขวาง เพราะในสมัยนั้นบทละครยังมีได้พิมพ์คุณสุวรรณคงต้องพยายามมากทีเดียวจึงได้รู้เรื่องละคร

ต่าง ๆ มากถึงเพียงนั้น แต่มีอยู่บท ๑ ...ซึ่งควรสรรเสริญในกระบวนว่าเป็นความคิดแปลกดี คือบทจำแลงตัว...”

ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล ราชบัณฑิต ประเภทวิชาวรรณศิลป์ สาขาวิชาภาษาไทย บรรยายเรื่อง “เรื่องของชื่อ” ความโดยสรุปว่า ชื่อ เป็นคำที่ตั้งขึ้นเพื่อให้หมายรู้ว่าเป็นผู้ใดสถานที่ใด เมืองใด ชื่อของคนนอกจากจะมีเพื่อให้รู้ว่าเป็นผู้ใดแล้วยังมีความเชื่อว่า ชื่อเป็นสิ่งที่ผูกพันอยู่กับเจ้าของชื่อ จึงต้องตั้งชื่อให้เป็นมงคล และมีการตั้งชื่อเพื่อเป็นเคล็ดหรือแก้เคล็ด จนเกิดเป็นวัฒนธรรม ความเชื่อหรือความนิยมในการตั้งชื่อ

สุภาพรณ ณ บางช้าง ได้ศึกษาชื่อของคนไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ในด้านลักษณะการใช้ภาษาและความหมาย และพบว่า ชื่อของคนทั่วไปสมัยสุโขทัยทั้งหมดเป็นคำพยางค์เดียว และเป็นคำภาษาไทยทั้งหมด ในด้านความหมายชื่อที่พบมีความหมายแสดงลำดับเครือญาติ เช่น อ้าย อี ไส่ จั่ว เอื้อย เป็นชื่อต้นไม้ เช่น ลัง อิน เป็นคำเรียกสี เช่น ดำ และเป็นคำเรียกธาตุ เช่น คำ พระนามของเจ้านายในสมัยอยุธยา ใช้คำภาษาบาลีสันสกฤต และมีหลายพยางค์ แต่ที่พบที่เป็นคำไทยก็มีอยู่บ้าง ส่วนชื่อคนทั่วไปในสมัยอยุธยาและธนบุรียังคงเป็นคำพยางค์เดียว และเริ่มมี ๒ พยางค์บ้าง อีกทั้งเริ่มมีคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตด้วย สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นยังคงมีลักษณะของชื่อคนใกล้เคียงสมัยอยุธยาและธนบุรี ต่อมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาในการตั้งพระนามอย่างมาก กล่าวคือ ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตและมีหลายพยางค์

ในสมัยก่อนการตั้งชื่อเด็กมักเป็นคำที่ใช้ หลอกผี โดยใช้คำที่มีลักษณะไม่งาม เช่น บี้ ดำ เบี้ยว ไม่มีการแบ่งเป็นชื่อชายหญิง ทั้งนี้ ชื่อที่เรียกเมื่อแรกเกิดเป็นเพียงชื่อเล่น ๆ สำหรับเรียกกันในหมู่ญาติ ดังนั้นจึงมีการตั้งชื่อใหม่ที่เป็นมงคลนาม โดยให้พระภิกษุเป็นผู้เลือกชื่อให้ใช้เป็นชื่อจริง และชื่อจริงก็มักจะเป็นคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ต่อมาเมื่อผู้นำหลักการตั้งชื่อตามนามทักษาปรกรณ์มาใช้และแนะนำชื่อไว้มากมาย ซึ่งการตั้งชื่อตามนามทักษาปรกรณ์เป็นการตั้งชื่อตามลักษณะที่กำหนดเป็น เดช ศรี มูละ และมนตรี เพื่อให้ชื่อเป็นมงคลแก่เจ้าของชื่อ เพื่อให้ได้ชื่อที่สมกับเป็นเพศหญิงเพศชาย และเพื่อแก้บาปลักษณะที่อายุเป็นกาลกิณีหรือศัตรูลักษณะให้เป็นบุญลักษณะ

ในปัจจุบัน ความเชื่อเรื่องชื่อดี ชื่อมงคลใช้ตำราใหม่ด้วยการกำหนดคำอักษรเป็นจำนวน ชื่อต้องมีคำที่เป็นจำนวนมงคล จึงนิยมตั้งชื่อที่มีเป็น ๓ พยางค์ หรือมากกว่า ๓ พยางค์ และตั้งชื่อด้วยอักษรที่ไม่ค่อยใช้ นัยว่ากำหนดตามจำนวนที่เป็นเลขมงคล เช่น ชลเศกณ มนริชญชนวิจัน พลิตถิยา ทรรคณาลักษณ์

นอกจากชื่อจริงแล้วยังมีชื่อเล่น ซึ่งน่าจะเริ่มมาจากการตั้งชื่อเด็กเพื่อหลอกผีเป็นประการแรก ประการที่สอง น่าจะเกิดจากความนิยมเรียกชื่อแต่ย่อ ๆ ซึ่งบางครั้งก็ตัดจากพยางค์หน้าหรือพยางค์

หลังของชื่อจริง นอกจากนี้ความนิยมในการตั้งชื่อเล่นมีทั้งการตั้งชื่อที่แสดงว่าเป็นเด็กเล็ก ๆ ชื่อสัตว์ ชื่อสิ่งต่าง ๆ ชื่ออัญมณี ชื่อต้นไม้ดอกไม้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในหมู่เพื่อนอาจมีการตั้งชื่อสมญาซึ่งเกิดมาจากพฤติกรรมเด่น ๆ ของบุคคล ลักษณะพิเศษ หรือการตั้งชื่อให้กันเพื่อความสนุกสนาน เช่น ยุง บ๊อง แสบ แวน หยี

ชื่อที่ใช้ในการเรียกขาน ด้วยวัฒนธรรมไทยถือว่าเด็กไม่สมควรออกชื่อผู้ใหญ่จะต้องเรียกขานด้วยคำนำหน้านาม ซึ่งอาจจะเป็นคำลำดับญาติ คำเรียกตำแหน่ง คำบอกอาชีพ หรือคำเรียกอื่น ๆ ในกรณีที่เป็นทางการนิยมเรียกชื่อเต็มพร้อมด้วยคำนำหน้าชื่อตามฐานะ และสถานการณ์ เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการใช้ชื่อเล่นและชื่อสมญาในสื่อมวลชนเรียกชื่อคนสำคัญของประเทศ และเรียกชื่อ

ดารา เพื่อให้เกิดความสนิทสนมกัน แต่วิธีการจะแตกต่างกัน ดังนี้

- การใช้คำว่า “บ๊ิก” นำหน้าชื่อเล่นหรือชื่อสมญาของบุคคลสำคัญ เช่น ใช้เรียกผู้นำว่า บิ๊กสุ บิ๊กจ๊อด บิ๊กจิว
 - การใช้ชื่อเล่นควบกับชื่อจริงกับดารา เช่น นกฉัตรชัย แห่ง คักดีลิทรี ก้องสหรัถ ปอทฤษฎี
 - การใช้คำเรียกญาตินำชื่อเล่น เช่น น้องแบม พี่ตุ๋ น้ำเน็ก
- ชื่อและการเรียกชื่อของบุคคลในสังคมไทยมีพัฒนาการไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งการตั้งชื่อและการเรียกชื่อ ปัจจุบันชื่อที่เป็นคำไทยมีน้อยไม่ว่าจะเป็นชื่อจริงหรือชื่อเล่นเพราะความนิยมชื่อแปลก ๆ ชื่อที่มาจากคำภาษาต่างประเทศมีมากขึ้น

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐

แมงกับแมลง

ชื่อสัตว์ประเภทหนึ่งที่คุณทั่วไปมักจะสับสนและเขียนผิดพลาดคือการแยกประเภทของสัตว์ว่า สัตว์ชนิดใดคือ แมง และชนิดใดคือ แมลง มีข้อสังเกตหรือมีลักษณะอะไรที่จะทำให้เข้าใจและช่วยจำได้ง่ายบ้าง พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีคำตอบค่ะ

แมง คือ ชื่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่มีร่างกายแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนหัวกับบอกรวมเป็นส่วนเดียวกันส่วนหนึ่ง และส่วนท้องอีกส่วนหนึ่ง มีขา ๘ หรือ ๑๐ ขา ไม่มีหนวด ไม่มีปีก เช่น แมงมุม แมงดาทะเล แมงป่อง

แมลง [มะแลง] คือ ชื่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เมื่อร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่มีร่างกายแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ส่วนหัว ส่วนอก และส่วนท้อง มี ๖ ขา เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกเดียวที่มีปีก ซึ่งอาจมี ๑ หรือ ๒ คู่ แต่อาจพบพวกที่ไม่มีปีกก็ได้ เป็นสัตว์ที่มีมากชนิดที่สุดในโลก เช่น แมลงวัน แมลงปอ แมลงเฝ้า

นอกจากนี้ ยังมีสัตว์ที่แม้ไม่ได้มีชื่อขึ้นต้นว่า แมลง แต่จัดอยู่ในประเภทแมลงด้วย เช่น ผีเสื้อ ผึ้ง ที่พจนานุกรมอธิบายไว้ว่า

ผีเสื้อ คือ ชื่อแมลงทุกชนิดในอันดับ Lepidoptera มีปีกเป็นแผ่นบาง ๒ คู่ ลำตัว ปีก และขาปกคลุมด้วยเกล็ดขนาดเล็กมาก คล้ายฝุ่นเมื่อมองด้วยตาเปล่า เกล็ดเหล่านี้ทำให้เกิดสีต่าง ๆ กัน ปากเป็นวงยาวม้วนเข้าอยู่ใต้หัวได้ มีทั้งชนิดหากินในเวลากลางวัน เรียกผีเสื้อกลางวัน และชนิดหากินในเวลากลางคืน เรียก ผีเสื้อกลางคืน

ผึ้ง คือ ชื่อแมลงหลายชนิดในวงศ์ Apidae มีปีกบางใส ๒ คู่ ปีกคู่หลังเล็กกว่าปีกคู่หน้า ปากใช้ทั้งกัดอาหารและดูดกินของเหลวได้ ท้องปล้องแรกที่ติดกับอกเล็กมาก ปล้องที่ ๒ มีขนาดไล่เลี่ยกัน ปล้องที่เหลือมีขนาดไล่เลี่ยกับอก ยกเว้นปล้องสุดท้ายที่มีขนาดเล็กกว่า มีขนปกคลุมตามลำตัว รวมตัวอยู่เป็นฝูง แบ่งชั้นวรรณะ เกือบเกลสรและน้ำหวานดอกไม้มาทำน้ำผึ้ง เช่น ผึ้งหลวง ผึ้งโพรง ผึ้งมี ผึ้งเลี้ยง ผึ้งหอยโข่ง และหลายชนิดในวงศ์ Megachilidae ซึ่งเป็นผึ้งที่อาศัยอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่รวมตัวเป็นฝูง ไม่แบ่งชั้นวรรณะ ได้แก่ ผึ้งกรวย และผึ้งหลอด, เฝิง ก็เรียก.

นางกนกวรรณ ทองตะโก

นักวรรณศิลป์ชำนาญการ กองธรรมศาสตร์และการเมือง

ไขปัญหาภาษาไทย

ถาม ศาสตราจารย์กิตติคุณ, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เป็นตำแหน่งทางวิชาการหรือไม่

ตอบ ศาสตราจารย์กิตติคุณ, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เป็นตำแหน่งที่แต่งตั้งจากอาจารย์ประจำ ผู้เคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษและพ้นจากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณในสาขาวิชาที่ศาสตราจารย์นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้ ศาสตราจารย์ผู้นี้อาจสอนในมหาวิทยาลัยต่อไปก็ได้ แต่ไม่ใช่ศาสตราจารย์ที่ต่ออายุราชการ บางมหาวิทยาลัยจะปรากฏชื่อ ศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณ แยกจากศาสตราจารย์ธรรมดาในคู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การเรียกชื่อศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์

เกียรติคุณนั้นขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรียกว่า **ศาสตราจารย์กิตติคุณ** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรียกว่า **ศาสตราจารย์เกียรติคุณ**

ตำแหน่งศาสตราจารย์กิตติคุณ หรือศาสตราจารย์เกียรติคุณ ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา หรือพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัยใช้อักษรย่อว่า “ศ. กิตติคุณ” หรือ “ศ. (เกียรติคุณ)” ส่วนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ใช้อักษรย่อว่า “ศ.”

ถาม คำว่า **เขมราชู** จ.อุบลราชธานี อ่านอย่างไรถูกต้อง

ตอบ คำอ่านที่ถูกต้องของคำว่า **เขมราชู** คือ **เข-มะ-ราด**

ถาม คำว่า **ธรรมามูล** จ.ชัยนาท อ่านอย่างไรถูกต้อง

ตอบ คำอ่านที่ถูกต้องของคำว่า **ธรรมามูล** คือ **ท่า-มา-มูน**

ถาม คำว่า **ตานีนรลโมสร** จ.ปัตตานี อ่านอย่างไรถูกต้อง

ตอบ คำอ่านที่ถูกต้องของคำว่า **ตานีนรลโมสร** คือ **ตา-นิ-นะ-ระ-สะ-โม-สอน**



ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไปรษณีย์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ
ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ
ของราชบัณฑิตยสถาน

ที่ปรึกษา นายชรรค์ชัย บุญปาน
นางมณีนรัตน์ ผลิพัฒน์
นางจินตนา พันธุ์พัก
ศาสตราจารย์ นพ.ยงยุทธ วัชรคุลย์
ดร.วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ
ศาสตราจารย์พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก

จัดทำโดย ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการ นางสาวสุปัญญา ชมจินดา
กองบรรณาธิการ

นางสาวอารี	พลดี	นางพรทิพย์	เดชทิพย์ประภาพร
นางสาวปิยรัตน์	อินทร์อ่อน	นายอาคม	คงทน
นางสาวกระลำภักษ์	แพรงทอง	นางสาวสุกุลรัตน์	น้ำจิตรชื่น
นางกนกวรรณ	ทองตะโก	นางปัญจมา	สุดสวาท
นางสาวกุลศิรินทร์	นาคไพจิตร	นายอภิเดช	บุญสงค์
นางสาวจินดารัตน์	โพธิ์นอก		

พิมพ์ที่ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๕๖๖ ๖๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๕๖๖ ๖๖๐๙